

Etiska nämndens beslut i ärende 2011-04-18

1. BAKGRUND

FT är privatpersoner som genom bolag har varit franchisetagare i FG-kedjan i X respektive Y. Till den anmälan som FT har ingivit har i sent skede anslutit sig ytterligare franchisetagare. De senare har dock inte ingivit något ytterligare material i ärendet.

I anmälan har vissa punkter specificerats som brott mot de etiska reglerna för Svensk Franchise. Dessa behandlas nedan under separata rubriker.

2. AVVISNING

FG yrkar att FT:s anmälan ska avvisas. Grunden för yrkandet är att anmälarna inte kan anses ha ett berättigat intresse av frågan. Argumenten för detta är *de/s* att anmälarna är privatpersoner och inte avtalsparterna till FG, *de/s* att det var FG:s dotterbolag som var avtalspart på givarsidan. Vidare hävdar FG att anmälarna är före detta franchisetagare eller anställda hos före detta franchisetagare samt att anmälan inte anger grunden och omständigheter tillräckligt tydligt för att FG ska ha en rimlig möjlighet att bemöta anmälan.

FT har bestritt FG:s yrkanden om avvisning och anför att FT har varit personligt aktiva i respektive franchiseverksamhet och bland annat tecknat personlig borgen för dessa verksamheter.

Nämndens bedömning

Stadgarna för Etiska nämnden anger i § 2 "Nämnden skall verka för upprättande och vidmakthållande av god affärssed inom svensk franchising, häri inräknat franchising som bedrivs i Sverige av utländska franchisegivare".

Vidare anges i § 4 "Nämnden kan ta upp ärende efter framställning från myndighet, företag, organisation eller enskild person som har ett berättigat intresse av frågan. Nämnden kan också ta upp ärende på eget initiativ. Nämnden avgör själv om ärende skall tagas upp. Om så ej sker skall anmälaren erhålla motiverat svar."

Beslut

Nämnden lämnar FG:s avvisningsyrkanden utan bifall.

Skäl

Nämndens uppdrag är att vidmakthålla god affärssed inom svensk franchising. En naturlig del av detta uppdrag är att klagomål från före detta franchisetagare rörande den relation som förelåg mellan deras juridiska personer och franchisegivaren tas upp till behandling. I förevarande fall är det härutöver än mer naturligt att den franchisegivare som är medlem i Svensk Franchise ansvarar för ageranden hos dotterbolag som agerat inom systemet som avtalspart med FT rörande den aktuella franchiseverksamheten och att därför dotterbolagets agerande skall kunna prövas av Nämnden.

3. BROT MOT DE ETISKA REGLERNA

(den kursiva texten under varje delrubrik hänvisar till de Etiska Regler som gäller för Svensk Franchise)

3 a) Pilotenhet

2.2 Franchisegivaren skall ha drivit ett affärskoncept med framgång en skälig tid och i minst en pilotenhet före systemets start.

FT hävdar att FG inte har drivit en pilotenhet en skälig tid innan man började med sin franchiseverksamhet. FT redogör i sitt yttrande för den historik som finns bakom FG-konceptet och konstaterar att allt startade genom en anläggning i Z. Här anges dock inget startdatum utan endast att denna enhet överläts i mars 20XX.

FG bestrider FT:s påstående att man inte har drivit en pilotenhet en skälig tid och hävdar att detta är direkt felaktigt.

Nämndens bedömning

Syftet med regeln om att en franchisegivare skall ha drivit en pilotenhet är att en affärsidé skall ha varit testad i verklighet så att det visat sig att idén fungerar framgångsrikt innan affärsidén realiseras via franchising till annan. Kravet på framgångsrik verksamhet under skälig tid innebär att det inte finns några absoluta krav i tidshänseende för hur länge verksamheten måste ha bedrivits med framgång eller för hur framgångsrik pilotenheten måste ha varit. Kravet på skälig tid kan, på samma sätt som ofta gäller internationellt, normalt anses uppfyllt om verksamheten bedrivits i ett år när verksamheten i systemet startas. Samtidigt kan konstateras att kravets betydelse för vad som skall anses vara etiskt korrekt franchise minskar över tid och t.o.m. kan komma att sakna betydelse över tid. Har sålunda franchisegivaren

framgångsrikt bedrivit franchiseverksamhet i flera år, har kravet på framgångsrikt pilotprojekt normalt inte längre betydelse för den franchisetagare som avtalar med franchisegivaren om inträde i systemet, eftersom det inför inträde bör finnas ett bättre underlag för franchisetagarens beslut genom den verksamhet i systemet som faktiskt bedrivits.

Av åberopade uppgifter i föreliggande fall framgår att en pilotenhet har funnits, att den har funnits i mer än ett år samt att FG finns kvar som franchisekoncept än idag. Nämnden, som inte utför bevisvärdering, finner inte anledning att betvivla att FG har drivit sitt affärskoncept med framgång en skälig tid och i minst en pilotenhet före systemets start.

3 b) Vilseledande information

3.2 Allt material som används för att rekrytera franchisetagare, som innehåller direkt eller indirekt hänvisning till möjliga framtida resultat, siffror eller förtjänster som franchisetagaren kan påräkna, skall vara objektiva och får inte vara vilseledande.

FT hävdar att FG vid rekryteringen av dem har tillhandahållit ett sifferunderlag som har varit vilseledande.

FG bestrider att sifferunderlaget har varit bristfälligt eller felaktigt.

Nämndens bedömning

Det ingår inte i Nämndens uppgift att utröna vad som har företetts för franchisetagaren eller hur materialet har presenterats i ett ärende där parterna inte är överens om vad som faktiskt skett. En sådan prövning skulle innebära en ren bevisprövning, vilket nämnden inte skall ägna sig åt.

Nämnden kan endast slå fast att det ekonomiska rekryteringsmaterial som en franchisegivare använder skall vara objektivt och inte får vara vilseledande. Underlag för den eventuella budget som franchisegivaren presenterar inför avtalsingåendet skall bygga på erfarenhet och uppmärksamma den blivande franchisetagaren på eventuella osäkerheter i underlaget så att den blivande franchisetagaren får ett tillförlitligt underlag för att bilda sig en egen uppfattning. När ett sådant informationsmaterial överlämnats till den blivande franchisetagaren finns det ofta skäl för denne att genomföra en budgetsimulering med eget sifferunderlag för kontroll av möjlig lönsamhet i verksamheten på kort och lång sikt.

3 c) Utförlig skriftlig information

3.3 För att en blivande franchisetagare skall kunna ingå ett bindande avtal fullt informerad måste denne inom skälig tid innan avtalet skrivs under ha erhållit dels en kopia av dessa Etiska Regler, dels en utförlig och korrekt skriftlig information om förhållandet mellan parterna.

FT hävdar att FG inte har överlämnat en kopia av de Etiska Reglerna samt inte heller har lämnat en utförlig och korrekt skriftlig information om förhållandet mellan parterna. FT hävdar att den skriftliga informationen borde ha följt lagen om franchisegivares informationsskyldighet.

FG bestrider FT:s påståenden och hävdar att information har lämnats och att detta har skett i enlighet med den modell som lagen förutsätter.

Nämndens bedömning

Det ingår inte i Nämndens uppgift att utröna vad som har företetts för franchisetagaren eller hur materialet har presenterats i ett ärende där parterna inte är överens om vad som faktiskt skett. En sådan prövning skulle innebära en ren bevisprövning, vilket nämnden inte skall ägna sig åt.

Nämnden kan slå fast att FG inte var medlem av Svensk Franchise när FT tecknade sina franchiseavtal. FG var då inte skyldig att överlämna en kopia av de Etiska Reglerna. Nämnden kan vidare slå fast att lagen om franchisegivares informationsskyldighet hade trätt i kraft vid dessa tidpunkter och att skriftlig information enligt denna lag skall överlämnas till en blivande franchisetagare i god tid innan bindande avtal tecknas. Kvitterandet av dessa handlingar är inte lagreglerat men diskuterades i prop. 2005/06:98 s 28 och kan ofta vara att rekommendera så att båda parter dokumenterar vad som överlämnats för undvikande av framtida tvist i frågan.

4. PRESKRPTION

FT hävdar att FG har gjort preskriptionsinvändning.

FG har anfört att det är orimligt att påpeka en brist många år efter händelsen och särskilt sedan aktuella avtal har upphört att gälla. Vidare har FG anfört att om det fanns brister då så har dessa rättats till och också granskats av Svensk Franchise och godkänts i samband med FGs inträde i föreningen.

Nämndens bedömning

Såvitt framgår av utredningen har FG inte gjort en preskriptionsinvändning utan anfört sakargument rörande lämpligheten i att pröva ett klagomål så långt efter den aktuella händelsen. Nämnden är av den uppfattningen att endast den som är medlem av Svensk Franchise är bunden av de Etiska Reglerna. En bundenhet inträder således genom medlemskapet. Genom att Svensk Franchise har granskat FGs samtliga rutiner i samband med medlemsinträdet och godkänt dessa, har Etiska nämnden ingen anledning att betvivla att dessa rutiner är förenliga med de etiska reglerna om det inte av information i ett enskilt ärende framkommer omständigheter som medför att det finns anledning att granska eller ifrågasätta dessa rutiner. Någon sådan information har inte ostridigt framkommit i detta fall. Det finns därför inte möjlighet för Nämnden att bedöma om de påståenden som gjorts av FT är korrekta eller inte.

5. NÄMNDENS UTTALANDE

Etiska nämnden finner att inte något av det som framkommit i ärendet har utgjort ett brott mot de Etiska Reglerna.

Med detta uttalande är ärendet avslutat

Stockholm den 18 april 2011

Johnny Herre
ordförande

I beslutet har deltagit, förutom ordföranden, ledamöterna Peter Hallström, Lars Wigforss och Mats Blomstrand. Enhälligt. Föredragande har varit advokaten Anders Fernlund.